

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **Mgr. Ing. L. V.**, zastoupeného Mgr. Lucií Slabou, advokátkou, se sídlem Zátkovo nábřeží 7, České Budějovice, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu kraje Vysočina ze dne 10. 11. 2011, č. j. KUJI 95611/2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 – 45, ve znění opravného usnesení ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 – 50,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni Mgr. Lucii Slabé, advokátce, se sídlem Zátkovo nábřeží 7, České Budějovice, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1300 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 11. 2011, č. j. KUJI 95611/2011 (dále též „napadené rozhodnutí“), Krajský úřad kraje Vysočina zamítl jako opožděné odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Polná ze dne 17. 8. 2011, č. j. 302/3241/2011/PON, jímž byl žalobci snížen příspěvek na živobytí podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním minimu“), a podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“).

[2] Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou ze dne 17. 1. 2012, v níž dovozoval, že jím podané odvolání nebylo učiněno opožděně. Rozhodnutí městského úřadu bylo dodáno na poštu v Plzni dne 29. 8. 2011. Žalobce přitom zdůraznil, že správní orgán byl informován o tom, že doručování se děje formou „odnášky“, kdy se písemnosti nedoručují doručovatelkou a neoznamují se do místa pobytu, konkrétně Máchova 20, Plzeň; místem doručování byly vysokoškolské koleje, přičemž zásilky byly ponechány na poště, odkud byly pravidelně každý týden vyzvedávány. Žalobce proto nemohl být poštou vyrozuměn a nemohlo být v daném místě zanecháno poučení. Na obálce nadto nebyl dle žalobce údaj uložit jen 10 dní, nevracet, vložit do schránky. Výzva pošty k vyzvednutí zásilky obsahovala lhůtu do 13. 9. 2011, žalobce se proto dostavil na poštu 12. 9. 2011. Žalobce nemůže nést odpovědnost za nesprávné doručování. Nadto žalobce již dne 29. 6. 2011 ukončil ubytování na kolejích Máchova 20, Plzeň. První odvolací den se podle žalobce počítá od okamžiku podání zásilky na poštu, a nikoli doručením adresátovi. I kdyby ale bylo odvolání podáno opožděně, měl krajský úřad shledat podmínky pro obnovu řízení, resp. přezkum rozhodnutí. Žalobce nikdy nepodepsal protokol o poučení ze dne 2. 1. 2011. Žalobce nadto sdělil městskému úřadu zasláním dne 31. 8. 2011 svou aktivitu týkající se hledání práce v měsíci srpen 2011. O lhůtě, do kdy tak má učinit, nebyl žalobce správními orgány nikdy poučen. Žalobce fakticky nemohl zaslat informaci o své aktivitě při hledání zaměstnání, neboť se již v Plzni nenacházel a od září komunikoval s Úřadem práce v Českých Budějovicích. Za rozhodující žalobce považoval to, zda byla komunikace s potencionálním zaměstnavatelem v srpnu 2011 učiněna. Snížení příspěvku proto považoval žalobce za protiprávní. Žalobce tvrdil, že správní orgány nesprávně posoudily vztah zákona o životním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi a že nejsou ve vztahu speciality. Žalobce tudíž dospěl k závěru, že ustanovení § 5 odst. 2 zákona o životním minimu se nemůže aplikovat při specifikaci nároku podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[3] Usnesením ze dne 24. 1. 2012, č. j. 41 A 4/2012 – 16, krajský soud zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce a na osvobození od soudních poplatků, protože předmětné řízení je osvobozeno od soudních poplatků ze zákona a protože žalobce vysoce kvalifikovaným způsobem sepsal samotnou žalobu, přičemž věc není podle názoru krajského soudu skutkově složitá.

[4] Žalovaný se k věci vyjádřil podáním ze dne 13. 2. 2012, ve kterém uvedl, že prvostupňové rozhodnutí obsahující snížení dávky příspěvku na živobytí je v souladu se zákonem, protože žalobce v srpnu nedoložil veškeré potřebné podklady – vlastní aktivitu při hledání zaměstnání. Zásilka byla žalobci v souladu se zákonem doručena desátým dnem ode dne uložení, tj. 8. 9. 2011; žalobcovo odvolání proto bylo opožděné.

[5] Krajský soud v Brně ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 - 45, kterým žalobu zamítl. V odůvodnění krajský soud konstatoval, že podle originálu doručenky bylo prvostupňové rozhodnutí doručováno žalobci na adresu Máchova 20, Plzeň. Podle této doručenky byl žalobce o uložení zásilky písemně vyrozuměn a bylo mu zanecháno poučení právních důsledcích, které s převzetím nebo nepřevzetím zásilky souvisejí. Dále bylo na doručence uvedeno, že zásilka byla připravena k vyzvednutí dne 29. 8. 2011. Podle podpisu žalobce byla tato písemnost jím převzata dne

12. 9. 2011. Pokud žalobce uvádí, že se na této adrese (tj. na vysokoškolských kolejích) od června nevyskytoval, je tato skutečnost irelevantní, neboť tuto adresu žalobce uvedl jako doručovací adresu, o jejíž změně správní orgány informoval až po převzetí doručované písemnosti. Žalobce byl o způsobu doručování a jeho průběhu informován, protože na doručence podepsal, že byl o uložení zásilky písemně vyrozuměn a že mu bylo zanecháno poučení o právních důsledcích, které s převzetím nebo nepřevzetím zásilky souvisejí. Ačkoli je na výzvě k vyzvednutí zásilky, jež žalobce soudu předložil, uvedeno datum do 13. 9. 2011, jedná se o údaj podle poštovního řádu; nadto součástí první strany výzvy k vyzvednutí je rovněž sdělení o tom, aby adresát nepřehlédl ani další informace uvedené na druhé straně výzvy, kterou žalobce soudu ale nepředložil. Žalobce proto dle soudu neprokázal, že nebyl poučen o právních důsledcích převzetí či nepřevzetí zásilky. Žalobce coby absolvent právnické fakulty nadto musel dle závěru krajského soudu vědět, v jakých lhůtách mají být obdobné zásilky přebírány. Vzhledem k tomu, že prvostupňové rozhodnutí bylo žalobci řádně doručeno, bylo odvolání žalobce opožděné, tudíž se ke zbývajícím argumentaci žalobce brojící vůči napadenému rozhodnutí nemohl krajský soud vyjádřit.

[6] Usnesením ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 - 50, Krajský soud v Brně opravil rozsudek ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 - 45, tak, že žalovaným správním orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

II. Kasační stížnost

[7] Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 - 45, ve znění opravného usnesení ze dne 3. 10. 2012, č. j. 41 A 4/2012 - 50, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost ze dne 19. 11. 2012, v níž uvedl, že kasační stížnost podává z důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel uvedl, že na druhé straně výzvy není žádná informace ohledně doručování. Krajský soud neuvedl, zda na doručence je v rámečku zaškrtnutý křížek, že zásilka má být uložena 10 dnů s pokynem „Nevracet, vložit do schránky, uložit jen 10 dní“. Pokud tak správní orgán neučinil, pošta postupovala správně, když uvedla lhůtu 15 dnů k vyzvednutí; stěžovatel důvěřoval ve správnost této lhůty. Jestliže správní orgán připojil poučení s uvedením lhůty 10 dnů, je toto poučení dle stěžovatele v rozporu s označením zásilky. Stěžovatel se proto neřídil nesprávným a rozporným poučením, za které nemůže nést následky, neboť jednal v dobré víře, že si zásilku může vyzvednout do 13. 9. 2011. Krajský soud se dle stěžovatele nezabýval důkazem o poučení adresáta na obálce, kterou žalobci bylo doručeno správní rozhodnutí orgánu prvního stupně. Poučení uvedené na obálce stěžovatel převzal až teprve převzetím obálky, nikoli společně s výzvou. Vady doručování a nesprávné poučení mají být dle stěžovatele, jenž se odkazoval na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, kladeny k tíži správního orgánu, nikoli účastníka řízení. Krajský soud se nedostatečně zabýval otázkou, zda žalovaný údaje obsažené ve výzvě popírá či nikoli. Krajský úřad nadto rozhodl nezákonně, neboť měl zahájit přezkumné řízení, nebo obnovu řízení. I kdyby bylo stěžovateli poučení o doručování dle správního řádu doručeno samostatně bez výzvy, není zde uveden počátek doručení zásilky a tudíž lhůta deseti dnů nemá počátek.

[8] Nejvyšší správní soud stěžovateli usnesením ze dne 4. 1. 2013, č. j. 6 Ads 149/2012 – 21, ustanovil jako zástupkyni Mgr. Lucii Slabou, advokátku.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti stěžovatele nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[10] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně vzešlo (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[11] Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v mezích řádně uplatněného kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - ačkoli se stěžovatel dovolával stížnostních důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., k nimž ale neuvedl dle Nejvyššího správního soudu žádnou relevantní argumentaci (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 - 47) – a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná; k tomuto závěru vedly Nejvyšší správní soud následující úvahy:

[12] Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

[13] Ke stěžovatelem uplatněnému stížnostnímu důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud uvádí, že k tomuto důvodu přihlíží podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. z úřední povinnosti, přičemž neshledal naplnění tohoto kasačního důvodu v podobě nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu.

[14] Podle ustanovení § 23 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), platí, že adresát se vyzve vložением oznámení o neúspěšném doručení písemnosti do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo, aby si uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů vyzvedl; současně se mu sdělí, kde, odkdy a v kterou denní dobu si lze písemnost vyzvednout. Je-li to možné a nevyloučil-li to správní orgán, písemnost se po uplynutí 10 dnů vloží do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo; jinak se vrátí správnímu orgánu, který ji vyhotovil.

[15] Podle ustanovení § 23 odst. 5 správního řádu zároveň s oznámením podle odstavce 4 se adresát písemně poučí o právních důsledcích, které by jeho případné jednání podle § 24 odst. 1, 3 a 4 vyvolalo nebo o možnosti postupu podle § 24 odst. 2. Toto poučení musí obsahovat i označení správního orgánu, který písemnost odesílá, a jeho adresu.

[16] Podle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty.

[17] V posuzované věci považuje Nejvyšší správní soud za podstatné zodpovědět mezi stranami spornou otázku, kdy došlo k doručení prvostupňového rozhodnutí Městského úřadu Polná ze dne 17. 8. 2011.

[18] Ke stěžovatelem nově uplatněným důkazním prostředkům v podobě kopie celé Výzvy k vyzvednutí zásilky včetně zadní strany obsahující podmínky pro vydání a informace pro příjemce a kopie Poučení nemůže Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 5 s. ř. s. přihlídnout, neboť stěžovatel měl všechny důkazní prostředky uplatnit v řízení před krajským soudem. Nicméně ani takto předložené písemnosti – jak uvedeno dále - nemohou přivodit stěžovateli příznivější výsledek řízení.

[19] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že problémy spojené s doručováním prvostupňového rozhodnutí stěžovateli byly způsobeny tím, že si stěžovatel sjednal s provozovatelem poštovních služeb tzv. „odnášku“, což v souladu s poštovními podmínkami České pošty znamená, že provozovatel poštovních služeb se nepokouší o dodání zásilky adresátovi tím, že se jej snaží kontaktovat na poštovní adrese, ale pouze zásilku uloží u dohodnuté pošty, a to dokonce bez toho, aby mu pošta zanechala výzvu k vyzvednutí zásilky v určené lhůtě – srov. § 21 vyhl. č. 464/2012 Sb., o stanovení specifikace jednotlivých základních služeb a základních kvalitativních požadavků na jejich poskytování. Nejvyšší správní soud má za to, že takto byla služba definována i době doručování. Stěžovateli jsou podmínky a důsledky této služby dobře známy, neboť je sám popisuje ve své žalobě ze dne 17. 1. 2012, když na str. 3 uvádí, že písemnosti se nedoručují a neoznamují do místa pobytu, přičemž zásilky jsou ponechány na poště, odkud si je stěžovatel pravidelně každý týden vyzvedává.

[20] Ohledně vlivu služby „odnášky“ na doručování písemností podle správního řádu Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2011, č. j. 8 As 16/2011 - 83, který se týká služby „P. O. Box“, která však principiálně představuje totožný způsob doručování, neboť i v tomto případě provozovatel poštovní služby nekontaktuje adresáta, nezanechává mu výzvu; ale oznámení, poučení a vlastní doručení je dodáváno pouze do takovéto poštovní přihrádky. V citovaném rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „požadavek na přesné dodržení podmínek pro doručování písemností zejména v případě jejich náhradního doručení musí být rovněž v souladu s tendencí posílit odpovědnost adresáta zásilky za bezproblémovou realizaci doručování úředních písemností. Ústavní soud v usnesení ze dne 30. 6. 2010, sp. zn. II ÚS 1308/10 v souvislosti s novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 7/2009 konstatoval, že „tato úprava od základu mění pojetí doručování podle dosavadní úpravy tím, že opouští paternalistický přístup, který jí dominoval, a naopak vychází ze zásady, že každý si má svá práva střežit především sám. Tato zásada je vyjádřena abstraktním vymezením adresy pro doručování v § 46b písm. a) o. s. ř., ze kterého vyplývá, že není principiálně významné, zda se adresát na adrese skutečně zdržuje, či nikoliv.“ Tento princip musí být zachován i v případě, pokud se adresát rozhodne využívat poštovní přihrádku

a uzavře z toho důvodu s poskytovatelem poštovních služeb smlouvu o jejím pronájmu. Využití poštovní přihrádky je totiž třeba chápat jako nástroj, který má doručení písemnosti zjednodušit a nikoli zkomplikovat. Vždy je třeba, aby odpovídající míru odpovědnosti za řádné doručení zásilky nesl vedle odesílatele též její adresát. Odpovídající záruky ochrany práv adresáta pak obsahují procesní úpravy vždy v souvislosti s konkrétním typem doručované písemnosti (např. institut uložení zásilky spolu s fikcí jejího doručení v případě jejího nevyzvednutí u zásilek určených do vlastních rukou). Skrze tento přístup, akcentující ve zvýšené míře odpovědnost adresáta za doručování jemu určených zásilek, je třeba nahlížet na jednotlivé problémy, které doručování úředních písemností v souvislosti s užitím P. O. Boxu přináší a na které krajský soud správně upozornil. Služba „dodání prostřednictvím poštovní přihrádky“ představuje jistý uživatelský komfort pro adresáta, pokud se v důsledku např. nadměrného množství doručovaných zásilek či omezené přítomnosti v místě doručení rozhodne zajistit realizaci doručování prostřednictvím této služby. Z pronájmu P. O. Boxu jeho uživateli neplynou pouze práva, ale musí si být vědom i povinností, na které z vlastní vůle zřízením P. O. Boxu přistoupil. Mezi tyto povinnosti patří především povinnost zajistit „vybírání“ poštovních přihrádek tak, aby byl adresát obeznámen s jejím obsahem. Argumentem proti této povinnosti není ani to, že fyzická osoba může mít zřízeno více poštovních přihrádek... Pokud má adresát zřízenou poštovní přihrádku, lze a je třeba předpokládat, že se bude rovněž seznamovat s jejím obsahem. Protože se poštovní přihrádka nenachází v místě jeho bydliště a musí se dostavit na poštu, aby přihrádku vybral, je i vyšší pravděpodobnost, že se o uložené zásilce dozví a navíc má možnost si zásilku rovnou vyzvednout, pokud se poštovní přihrádka nachází v místě, kde je zásilka rovněž uložena. Proto lze P. O. Box považovat za „jiné vhodné místo“, do kterého je možné vložit oznámení dle § 23 odst. 4 správního řádu... Je možné, že v následném řízení před krajským soudem po doplnění dokazování vyjde najevo, že poskytovatel poštovních služeb považoval zásilku obsahující rozhodnutí o uložení sankce za zásilku, která má být dodána prostřednictvím poštovní přihrádky, nepokoušel se ji nejprve doručit na adresu trvalého bydliště a rovnou ji podle čl. 24 bod 6 Poštovních pravidel uložil. I v takovém případě by bylo možné přemýšlet nad tím, zda a jak ve skutečnosti utrpěla veřejná subjektivní práva žalobce, pokud je třeba klást důraz na jeho povinnost seznamovat se průběžně s obsahem P. O. Boxu, který ostatně zřídil ze své vlastní vůle. Pokud je skutečným účelem zřízení P. O. Boxu doručování písemnosti zjednodušit a nikoli doručení v konečném důsledku zmařit, lze uvažovat, nakolik je takový postup pro adresáta v praxi nevýhodnější oproti situaci, kdy jej poštovní doručovatel na doručné adrese nezastihne a musí i v takovém případě zanechat oznámení vložením do domovní schránky. Argument větší pravděpodobností, že se adresát o uložení zásilky skutečně dozví, pokud je vložena do domovní schránky namísto poštovní přihrádky, neobstojí, protože je možné, že poštovní přihrádka byla zřízena právě pro zajištění lepší dostupnosti poštovní přihrádky namísto domovní schránky, zejména pokud se adresát v místě doručování nezdržuje. Tyto úvahy však naráží na § 23 odst. 1 správního řádu, který předpokládá uložení písemnosti teprve tehdy, pokud není adresát zastižen a není možné doručení jiným způsobem. Rovněž § 23 odst. 4 správního řádu nestanoví povinnost vložit do domovní schránky resp. poštovní přihrádky oznámení o tom, že byla uložena zásilka určená do vlastních rukou, ale oznámení o „neúspěšném doručení písemnosti“. Platná právní úprava proto podstatně předurčuje posouzení situace, kdy poskytovatel poštovní služby rezignuje na pokus o doručení zásilky na adresu, která je na ní uvedena a nakládá se zásilkou přímo tak, že má být dodána prostřednictvím poštovní přihrádky dle čl. 4 odst. 3 Poštovních podmínek, byť by se tak stalo v důsledku nadbytečně uvedeného údaje o P. O. Boxu na zásilce.“

[21] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že pokud si stěžovatel o své vlastní vůli zřídil službu „odnášky“, je nutné klást v souladu s výše citovaným rozsudkem případné obtíže při doručování k jeho tíži. Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že by bylo absurdní, pokud by adresát písemnosti svým samostatným jednáním s provozovatelem poštovních služeb v podobě zřízení služby „odnášky“ zmařil doručování jakýchkoli písemností doručovaných veřejnou mocí. V takovém případě by často doručování takovému adresátovi nebylo možné, neboť adresát by si zpětně na základě svého vlastního rozhodnutí mohl „vybírat“, která písemnost mu byla doručena a která nikoli, a v návaznosti na takové vyhodnocení pak namítat vady doručování.

[22] Argumentace stěžovatele uplatňovaná v průběhu řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem je nadto značně rozporná. Na jednu stranu stěžovatel již v žalobě tvrdí, že zřízení služby „odnášky“ znamená, že písemnost se nedoručuje a neoznamuje do místa pobytu, ale je ponechána na poště, kde si ji stěžovatel pravidelně vyzvedává, na druhou stranu se v kasační stížnosti dovolává toho, že se při převzetí písemnosti řídil Výzvou k vyzvednutí zásilky, jež obsahovala lhůtu k vyzvednutí do 13. 9. 2011. Pokud tedy platí to, co tvrdí stěžovatel ohledně fungování služby „odnášky“, s čímž Nejvyšší správní soud souhlasí, pak musel tuto Výzvu k vyzvednutí zásilky obdržet spolu s přebíranou písemností dne 12. 9. 2011 – v takovém případě se však nemůže dovolávat toho, že před převzetím zásilky měl nějaké legitimní očekávání v tom směru, že si může tuto písemnost vyzvednout do 13. 9. 2011. V druhém případě si stěžovatel na poště vyzvednul nejdříve samotnou Výzvu k vyzvednutí zásilky a teprve následně si přebral písemnost v tam uvedené lhůtě. V takovém případě však stěžovatel neposkytl řádnou součinnost při převzetí písemnosti s důsledky podle ustanovení § 24 odst. 3 a 4 správního řádu a je nutné mu to klást k tíži. Nejvyšší správní soud v tomto směru rovněž nepřehlédl, že se tvrzení stěžovatele ohledně pravidelného každotýdenního přebírání písemností nezakládá na pravdě, neboť mezi uložením písemnosti a jeho převzetím stěžovatelem uběhlo 14 dnů, tj. celé 2 týdny.

[23] Nejvyšší správní soud proto s ohledem na důkazní stav zjištěný krajským soudem a výše uvedené dospívá k závěru, že správním orgánem i doručujícím orgánem bylo postupováno v souladu s ustanoveními § 19 a násl. správního řádu. Lhůta pro vyzvednutí doručované písemnosti spojená s fikcí doručení je kogentně určena ustanovením § 23 odst. 4 správního řádu, a to v délce 10 dnů ode dne, kdy zásilka byla připravena k vyzvednutí. To, že Česká pošta coby provozovatel poštovních služeb doručující prvostupňové rozhodnutí má ve svých poštovních podmínkách (dostupných na www.ceskaposta.cz) stanovenou delší lhůtu pro uložení v případě doručování některých zásilek, a to v délce 15 dnů, je irelevantní. K obdobným problémům v podobě vzniku fikce doručení před uplynutím úložní doby zásilky docházelo i podle správního řádu ve znění před účinností zákona č. 7/2009 Sb., kdy fikce doručení nastávala 10. dnem po uložení, kdežto úložní doba činila ze zákona 15 dnů – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, č. j. 2 As 35/2011 - 54. K totožným závěrům ohledně důrazu na fikci doručení 10. dnem po uložení dospěl i krajský soud, a to i přesto, že se stěžovatel dovolával Výzvy k vyzvednutí, neboť ji krajský soud považoval za irelevantní, s čímž se Nejvyšší správní soud s ohledem na značně rozpornou a tudíž nevěrohodnou argumentaci stěžovatele ztotožňuje.

[24] Ústavní soud v usnesení ze dne 12. 4. 2012, sp. zn. I. ÚS 877/12, uvedl, že „Ústavní soud se již dříve zabýval při svém rozhodování obdobnými námitkami stěžovatelů týkajícími se fikce doručení, a např. ve svém usnesení sp. zn. II. ÚS 2317/10 ze dne 30. 9. 2010 (dostupným na <http://nalus.usoud.cz>), konstatoval, že „pokud jde o doručování do vlastních rukou, nová právní úprava správního řízení zásadně změnila dosavadní pojetí promítnuté do zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, když nadále nepodmiňuje nastoupení fikce doručení lehce zneužitelnou podmínkou, že se adresát písemnosti v místě doručení zdržuje. Na rozdíl od tohoto paternalistického přístupu tím byla posílena zásada, že každý si má svá práva střežit především sám (zvýraznil Nejvyšší správní soud). Ve vztahu k doručování to znamená, že není principiálně významné, zda se adresát písemnosti na adrese trvalého pobytu (platí to ale i pro adresu pro doručování) skutečně zdržuje, či nikoliv. Je věcí adresáta, a také jeho odpovědností vůči sobě samému, aby se pojistil proti doručování na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel tím, že uvede správnímu orgánu adresu pro doručování, o níž ví, že si zásilku zde bude moci převzít. Tím je eliminována možnost mařit výkon veřejné správy vyhýbáním se doručení písemností. Jde o legitimní tlak na adresáta, aby uváděl takovou adresu pro doručování, kam mu lze zásilku spolehlivě doručit. Každopádně nelze přisvědčit stěžovateli, že k tomu je proti své vůli státní mocí přinucen, a dokonce se v důsledku příslušné právní úpravy nemůže svobodně pohybovat či svobodně pobývat. Je věcí jeho rozhodnutí, zda bude ve vztahu k orgánům veřejné moci postupovat výše naznačeným způsobem či zda tak postupovat nebude; musí pak ovšem být připraven nést důsledky tohoto rozhodnutí.“

[25] K obdobným závěrům dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 5. 2008, č. j. 5 As 44/2007 - 93, podle něhož „doručení správního rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu z roku 2004 nastává marným uplynutím desetidenní lhůty; pozdější faktické převzetí rozhodnutí nemá na právní účinky doručení již žádný vliv“.

[26] Ústavní soud i Nejvyšší správní soud proto ve vztahu k této nové právní úpravě doručování dospívají k závěru, že stojí na vyšší odpovědnosti adresáta, který se nesmí vyhýbat účinnému doručení uplatňováním podružných otázek, neboť zákonodárce se snažil vyloučit vliv nejasných skutkových okolností či přímo obstrukcí, spojených s doručováním – srov. rovněž výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2011, č. j. 8 As 16/2011 - 83.

[27] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že Městský úřad Polná při doručování písemnosti postupoval v souladu s ustanovením § 19 odst. 2 správního řádu, jež správnímu orgánu ukládá uzavřít s provozovatelem poštovních služeb poštovní smlouvu, z níž vyplývá povinnost doručit poštovní zásilku v souladu se správním řádem, neboť fakticky lhůta pro uložení podle poštovních podmínek činila 15 dnů ode dne, kdy byla písemnost připravena k vyzvednutí, tudíž v sobě zahrnovala lhůtu 10 dnů podle správního řádu; případné komplikace související se službou „odnášky“ jdou za stěžovatelem, neboť ten si tuto službu zvolil. Dny, během nichž je písemnost uložena u České pošty nad rámec zákonné lhůty podle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu, nezpůsobují nezákonnost či neúčinnost takového doručování, neboť zákon stanoví fikci doručení kogentně podle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu na 10. den, přičemž zákon výslovně přesně nestanoví, který následující den má být takto právně doručená písemnost vhozena do adresátovy schránky, tj. jak dlouho může být písemnost uložena po fikci jejího doručení; vloží-li se do domovní schránky adresáta až po 15. dnu poté, kdy je písemnost

dle poštovních podmínek uložena u České pošty, případně je-li písemnost v mezidobí adresátem převzata, nelze z toho faktu ničeho dovozovat – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2008, č. j. 5 As 44/2007 - 93.

[28] Jak vyplývá z doručky, která dokládá převzetí zásilky obsahující prvostupňové rozhodnutí stěžovatelem, je na ní uvedeno poučení, že *„Adresát byl o uložení této zásilky písemně vyzvořen a bylo mu zanecháno poučení o právních důsledcích, které s převzetím nebo nepřevzetím zásilky souvisejí“*. Již toto poučení při objektivním pohledu signalizuje adresátovi písemnosti zvláštní režim jejího doručování.

[29] Stěžovatel v řízení před krajským soudem nedostatečným způsobem prokazoval, že mu bylo zanecháno částečné, resp. neúplné či vnitřně rozporné poučení (nebo dokonce žádné, a to v důsledku využití služby „odnášky“, protože provozovatel poštovních služeb se v takovém případě nemá pokoušet zásilku adresátovi doručit), neboť krajskému soudu nepředložil celou Výzvu k vyzvednutí zásilky včetně zadní strany obsahující podmínky pro vydání a informace pro příjemce, z níž by bylo patrné, zda se mu v souladu se správním řádem dostalo poučení ohledně běhu lhůt pro vyzvednutí předmětné zásilky. Stěžovatel s ohledem na význam jím uzavřené služby „odnášky“ jednoznačným způsobem rovněž nedoložil, v jakém okamžiku Výzvu k vyzvednutí zásilky obdržel. Jak bylo výše uvedeno, Nejvyšší správní soud se za této procesní situace nemůže zabývat kopií této výzvy, kterou stěžovatel doložil až ke kasační stížnosti, neboť tomu brání ustanovení § 109 odst. 5 s. ř. s.

[30] K argumentaci stěžovatele ohledně běhu odvolací lhůty, jejíž počátek váže na faktické doručení prvostupňového rozhodnutí, Nejvyšší správní soud opětovně odkazuje na rozsudek ze dne 12. 5. 2008, č. j. 5 As 44/2007 - 93, podle něhož *„[d]oručení správního rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu z roku 2004 nastává marným uplynutím desetidenní lhůty; pozdější faktické převzetí rozhodnutí nemá na právní účinky doručení již žádný vliv.“* Nelze tvrdit, že tím, že si adresát převezme písemnost až po uplynutí lhůty 10 dnů ode dne uložení, by mu byla zkrácena odvolací lhůta. V případě nevyzvednutí písemnosti ve lhůtě deseti dnů ode dne uložení, se považuje písemnost za doručenou a adresát měl ještě možnost pět dní si (již fiktivně doručenou) písemnost fyzicky vyzvednout. Lhůta pro podání odvolání byla vždy patnáctidenní a vždy počínala běžet ode dne doručení, a to i fiktivního.

[31] K argumentaci stěžovatele dovolávající se porušení ustanovení § 92 správního řádu Nejvyšší správní soud uvádí, že odvolací orgán v odůvodnění napadeného rozhodnutí se k této otázce vyjádřil, přičemž neshledal naplnění důvodu pro obnovu řízení, resp. přezkumné řízení a posoudil závěry prvostupňového orgánu jako správné.

[32] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že i kdyby přistoupil na argumentaci stěžovatele v tom směru, že pro běh odvolací lhůty je stěžejní den 12. 9. 2011, kdy si prvostupňové rozhodnutí fakticky převzal, bylo by jeho odvolání i v takovém případě opožděné. Odvolací lhůta by totiž skončila dne 27. 9. 2011. Jak ale uvádí sám stěžovatel ve své žalobě, podal odvolání až 28. 9. 2011, tudíž opožděně.

[33] Není proto naplněn stěžovatelem uplatněný kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[34] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (ustanovení § 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

IV. Náklady řízení

[35] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný měl ve věci úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. však správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče nelze přiznat právo na náhradu řízení, na které by měl jinak nárok podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s.

[36] Protože stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2013, č. j. 6 Ads 149/2012 - 21, ustanovena zástupkyně, Mgr. Lucie Slabá, advokátka, Nejvyšší správní soud jí podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. přiznal odměnu za zastupování za jeden úkon právní služby ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů – první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem. Tato odměna je podle ustanovení § 9 odst. 2 cit. vyhlášky ve spojení s ustanovením § 7 cit. vyhlášky stanovena ve výši 1000 Kč za jeden úkon právní služby. Dále Nejvyšší správní soud přiznal na náhradě hotových výdajů podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (jeden úkon právní služby po 300 Kč). V úhrnu tedy Nejvyšší správní soud přiznal částku 1300 Kč jako odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů. K výplatě této částky pak Nejvyšší správní soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2013

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu